Verantwoordingsdocument

Ontwerp-Omgevingsvisie Flevoland 2050,

Blik op de toekomst

Provincie Flevoland

Februari 2026

Inhoudsopgave

Verantwoordingsdocument 1
Ontwerp-Omgevingsvisie Flevoland 2050, ... 1
Blik op de toekomst 1
Provincie Flevoland 1
Inleiding 3
1. Aanleiding 4
2. Wettelijk kader 5
Omgevingswet 5
Participatie 5
Inspraak 5
(Uitvoerings)instrumenten 6
3. Opdracht Provinciale Staten 7
Startnotitie 7
Participatieplan 7
4. Verantwoording gefaseerde aanpak ontwerp-Omgevingsvisie 8
1. Verkenningsfase (vanaf januari 2024) 8
2. Scenariofase (mei 2024 – maart 2025) 10
3. Perspectievenfase (maart 2025- juni 2025) 12
4. Koersdocument (juli 2025 – december 2025) 14
5. Ontwerp-Omgevingsvisie (januari ’26 – nu) 17
5. Conclusie 18
Bijlage 1: Verantwoording moties op het Koersdocument 19
Verantwoording moties 19
Verantwoording toezeggingen 23

Inleiding

Voor u ligt het verantwoordingsdocument voor de Ontwerp-Omgevingsvisie: ‘Flevoland 2050, Blik op de toekomst’. In dit document maken we inzichtelijk hoe en waarom keuzes in de ontwerp-Omgevingsvisie tot stand zijn gekomen**.** We beschrijven vooral het proces ernaartoe: wie zijn betrokken, welke belangen zijn meegewogen en hoe zijn alternatieven onderzocht.

Dit verantwoordingsdocument beschrijft het proces dat heeft geleid tot de ontwerp-Omgevingsvisie. De verantwoording over het traject van ontwerp naar definitieve Omgevingsvisie wordt opgenomen in de eindversie van het verantwoordingsdocument. Dit document wordt gelijktijdig met de Omgevingsvisie vastgesteld.

Bij het ontwikkelen van de ontwerp-Omgevingsvisie zijn inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden betrokken en gevraagd om mee te denken. Het Omgevingsbesluit verplicht overheden om bij het vaststellen van een omgevingsvisie aan te geven hoe zij zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn. Dit noemen we de motiveringsplicht. Dit borgen wij in dit verantwoordingsdocument. Hiermee maken we inzichtelijk dat de omgevingsvisie een gezamenlijk product is, ontwikkeld met de samenleving.

Ook geven we inzicht in hoe rekening is gehouden met milieu- en omgevingseffecten. Parallel aan het opstellen van de ontwerp-Omgevingsvisie is een Omgevingseffectrapportage (OER) opgesteld. In dit verantwoordingsdocument leggen we uit hoe dit rapport en het advies van de Commissie voor de omgevingseffectrapportage zijn meegenomen, welke alternatieven zijn overwogen en waarom uiteindelijk voor het gekozen plan is besloten.

Naast bovengenoemde verantwoordingen is ook terug te lezen hoe de input, waaronder (aangenomen) moties en amendementen, van Provinciale Staten in diverse fases is meegenomen in de uitwerking van de ontwerp-Omgevingsvisie.

Kortom, dit document laat zien hoe belangen, ideeën en kennis van inwoners, bedrijven en organisaties zijn verwerkt, en hoe omgevingseffecten en keuzes zijn afgewogen. Het biedt Provinciale Staten en de samenleving inzicht in de manier waarop dit proces zo zorgvuldig mogelijk is verlopen.

1. Aanleiding

In november 2017 hebben Provinciale Staten de huidige Omgevingsvisie FlevolandStraks vastgesteld. In de loop der jaren zijn de maatschappelijke en ruimtelijke opgaven sterk veranderd. Lysias deed in 2021 een evaluatieonderzoek. Hieruit komt naar voren dat de Omgevingsvisie FlevolandStraks onvoldoende sturingsmogelijkheden biedt op doelstellingen en op ruimtelijke ordening. Ook is deze visie op onderdelen niet meer actueel. Lysias beval verder aan om meer in te zetten op samenwerking, participatie en uitvoeringsgerichtheid. Op grond van deze bevindingen besloten Provinciale Staten in 2022 de omgevingsvisie te actualiseren (Provinciale Staten 13 juli 2022 14:00:00, Provincie Flevoland).

In het coalitieakkoord (2023-2027) 'Toekomst voor het nieuwe land: Van, voor en door Flevolanders' wordt gesproken over een nieuwe omgevingsvisie. Gedeputeerde Staten willen een brede verkenning over hoe we het Flevoland van de toekomst inrichten, waarbij wordt aangegeven welke ruimtelijke keuzes gemaakt moeten worden. Ook wordt aangegeven dat er een grote rol wordt gezien voor inwoners en ondernemers.

Op basis van de evaluatie en het advies van Lysias en het coalitieakkoord (2023-2027) werd besloten om een compleet nieuwe omgevingsvisie op te stellen. In april 2024 hebben Provinciale Staten, onder intrekking van de in 2022 vastgestelde kaders, nieuwe kaders voor de nieuwe omgevingsvisie vastgesteld zoals opgenomen in de Startnotitie omgevingsvisie Flevoland (Provinciale Staten 24 april 2024 15:30:00, Provincie Flevoland). Dit heeft geresulteerd in de ontwerp-Omgevingsvisie Flevoland 2050, Blik op de toekomst. De definitieve vaststelling door Provinciale Staten wordt eind 2026 verwacht.

2. Wettelijk kader

Omgevingswet

Met het opstellen van een omgevingsvisie geeft de provincie invulling aan de Omgevingswet die meerdere kerninstrumenten biedt voor het gebruiken en beschermen van de leefomgeving. De omgevingsvisie beschrijft op hoofdlijnen wat we belangrijk vinden voor de toekomst en welke keuzes we maken om onze leefomgeving te gebruiken en te beschermen. Het is een strategisch plan voor toekomstig beleid en besluiten. De omgevingsvisie is zelfbindend en vormvrij. Dit betekent dat de provincie zelf beslist over op te nemen opgaven en thema's en het detailniveau daarvan. Bij het realiseren van de ontwerp-Omgevingsvisie heeft de provincie voldaan aan onder meer de wettelijke eisen over inspraak, bekendmaking, digitalisering en monitoring om het proces transparant te laten verlopen en de kennis en inzichten van betrokkenen mee te nemen. Hierbij is ook rekening gehouden met de taken en bevoegdheden van andere bestuursorganen.

Participatie

In de huidige complexe samenleving met grote opgaven is het belangrijk om inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties, belangenverenigingen en medeoverheden te betrekken bij strategische visievorming. Bovendien is het verplicht onder de Omgevingswet om te motiveren hoe de samenleving is betrokken bij de besluitvorming van omgevingsbeleid. Voor het opstellen van de nieuwe omgevingsvisie is het Participatieplan omgevingsvisie Flevoland geschreven dat Provinciale Staten in april 2024 hebben vastgesteld. Hierover is meer terug te lezen in Hoofdstuk 3 Opdracht Provinciale Staten. Dit participatieplan en het Participatiebeleid van de Provincie vormden de basis voor alle participatieactiviteiten in dit traject. Van elke activiteit is een verslag gemaakt, waarin zowel de opzet als de opbrengsten staan beschreven. Hierover is meer terug te lezen in hoofdstuk 4 Gefaseerde aanpak.

Inspraak

Naast de verschillende vormen van participatie biedt de provincie de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen waar dit in de wet is voorgeschreven. In het traject van de nieuwe omgevingsvisie gaat het om:

- de zienswijzemogelijkheden voor de Notitie Reikwijdte en Detailniveau.
- de zienswijzemogelijkheden in het kader van de MER/OER (Omgevingswet).
- de ontwerp-omgevingsvisie (afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht).

De provincie heeft gekozen om niet alleen onderzoek te doen naar de milieueffecten maar een breder onderzoek waarin alle effecten op de omgeving onderzocht worden. Dit heet een Omgevingseffectrapportage (OER). Aan het begin van het omgevingsvisieproces is hiervoor een ontwerp Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) opgesteld.

Een NRD beschrijft wat onderzocht wordt op het gebied van scope en reikwijdte. Ook hierop hebben belanghebbenden kunnen reageren via een zienswijze.

(Uitvoerings)instrumenten

Om het (integrale) beleid kracht bij te zetten, is in de Omgevingswet een aantal (uitvoerings)instrumenten opgenomen, zoals onder meer programma's, omgevingsverordening en projectbesluit. Met de nieuwe omgevingsvisie, die de basis vormt voor een nieuw omgevingsprogramma en een actualisatie van de omgevingsverordening, zorgen we voor een samenhangend stelsel van actuele en overzichtelijke beleidsinstrumenten voor de fysieke leefomgeving.

3. Opdracht Provinciale Staten

Met het vaststellen van de Startnotitie en het participatieplan (april, 2024, Provinciale Staten 24 april 2024 15:30:00, Provincie Flevoland) hebben Provinciale Staten de kaders bepaald voor het plan van aanpak van de nieuwe Omgevingsvisie en de participatie met de omgeving en andere belanghebbenden. Dat lichten we hieronder verder toe.

Startnotitie

In april 2024 is door Provinciale Staten de Startnotitie voor de Omgevingsvisie vastgesteld. Hierin is de gewenste ontwikkeling van de nieuwe omgevingsvisie meegegeven. In de Startnotitie (2024) staat: 'De nieuwe omgevingsvisie Flevoland biedt een samenhangend, integraal en verleidelijk vergezicht op het Flevoland van de toekomst. Vanuit de trots op de ontstaansgeschiedenis werken we aan een aantrekkelijke toekomst, waarbij we ons niet alleen beperken tot ruimtelijke vraagstukken, maar kijken we ook naar sociaal maatschappelijke vraagstukken. In de omgevingsvisie zet de provincie een duidelijke koers uit op hoofdlijnen van beleid en maakt de provincie zelfbewuste keuzes voor de lange termijn. Belangrijk is dat de visie actueel blijft. Daarom is het van belang dat de omgevingsvisie, als onderdeel van het gehele beleidshuis, ook een uitvoeringssystematiek (inclusief monitoring en evaluatie) heeft.'

Participatieplan

Tevens hebben Provinciale Staten het Participatieplan vastgesteld. Hierin hebben PS het volgende vastgelegd. Doel van de participatie voor de totstandkoming van de omgevingsvisie is tweeledig:

1. De nieuwe omgevingsvisie sluit goed aan op wat er in Flevoland nodig, wenselijk en mogelijk is. De medeoverheden, maatschappelijke organisaties, ondernemers en inwoners kennen de provincie en de samenleving van Flevoland goed. Met hun kennis en ervaring kunnen zij actief bijdragen.

2. De nieuwe omgevingsvisie is, mede door de inbreng vanuit de samenleving, een breed gedragen instrument voor ruimtelijke en beleidsmatige keuzes. (Participatieplan, 2024)

In het participatieplan (2024) is een aantal 'participatielijnen' opgesteld waarlangs de participatie uitgevoerd is. Voorbeelden van deze participatielijnen zijn gebiedsgerichte participatie, gesprekken met maatschappelijke partners, ondernemers en medeoverheden en digitale participatie. In iedere fase is maatwerk toegepast en is voortgebouwd op de kennis en inzichten die in de voorgaande fase zijn opgedaan (iteratief en adaptief).

4. Verantwoording gefaseerde aanpak ontwerp-Omgevingsvisie

In dit hoofdstuk geven we een toelichting op de doelen, de ontvangen input en de opgeleverde producten. Ook leggen we uit hoe de input is verwerkt in vervolgfases van het traject naar de ontwerp-omgevingsvisie.

In dit hoofdstuk beschrijven we het proces en het plan van aanpak voor de nieuwe omgevingsvisie, zoals door Provinciale Staten vastgesteld in de Startnotitie.

1. Verkenningsfase (vanaf januari 2024)

De eerste fase in het proces was een ambtelijke verkenningsfase om inzicht te krijgen in onder meer de Flevolandse opgaven en het bestaande beleid, actuele ontwikkelingen en relevante onderzoeken. De opbrengsten uit het actualisatieproces dat inmiddels was opgestart, zoals de contourenschets (Provinciale Staten 22 februari 2023 14:00:00, Provincie Flevoland), zijn benut als bouwstenen in dit traject.

Opgavekaarten

In de verkenningsfase is een aantal producten gerealiseerd, zowel intern als in samenwerking met externe bureaus. Er zijn ‘opgavekaarten’ gemaakt om inzichtelijk te krijgen welke ruimtelijke vraagstukken er in Flevoland spelen. De vier opgaven waren de ontstaansredenen van Flevoland: water, voedsel, wonen en verbindingen. De opgavekaarten dienden als startonderzoek voor een ruimtelijke visie. De belangrijkste conclusie uit dit onderzoek is dat zonder duidelijke keuzes Flevoland vastloopt in de ontwikkeling. Of kort gezegd: er is geen onbenutte ruimte in Flevoland. Alle nieuwe ontwikkelingen gaan ten koste van het huidige gebruik van de grond. De opgavekaarten zijn zowel met GS en PS beeldvormend besproken. Aan hen is gevraagd hoe zij tegen de opgaven aankeken en welke de ruimtelijke afwegingen volgens hen gemaakt moesten worden.

Notitie Reikwijdte en Detailniveau - Omgevingseffectrapportage

In de verkenningsfase hebben GS de concept-NRD vastgesteld en vrijgegeven ter inzage. De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) vormde de eerste stap in het traject van de Omgevingseffectrapportage (OER). In deze notitie is vastgelegd welke onderwerpen onderzocht worden in het OER. Daarnaast is een beoordelingskader opgesteld, dat in alle fases en rapporten van het OER is gebruikt om inhoudelijke mogelijkheden en keuzes te toetsen.

Participatie op de NRD

De ontwerp-NRD is op 7 mei 2024 vrijgegeven en lag zes weken ter inzage tot 18 juni 2024. Er zijn 11 zienswijzen ingediend door diverse organisaties, waaronder natuurorganisaties en gemeenten. Ook de Commissie voor de milieueffectrapportage (MER) heeft gereageerd op de ontwerp-NRD. Alle zienswijzen zijn beantwoord in een Reactienota, die in januari 2025 is opgeleverd en gedeeld met de indieners.

Een belangrijk aandachtspunt uit de zienswijzen was de onderbelichting van natuur en biodiversiteit in de ontwerp-NRD. Daarom heeft biodiversiteit in het definitieve beoordelingskader een meer centrale positie gekregen. Daarnaast gaven meerdere indieners aan actief te willen meedenken over het proces en de inhoud van de Omgevingsvisie. In het vastgestelde participatieplan, en opnieuw in de Reactienota NRD, is vastgelegd dat maatschappelijke organisaties expliciet zouden worden betrokken bij participatie, zowel in de scenariofase als bij het keuzedocument.

Leefomgevingsfoto – Omgevingseffectrapportage

De eerste fase van de Omgevingseffectrapportage (OER) richt zich op het in kaart brengen van de huidige én verwachte staat van de leefomgeving in de provincie. De leefomgevingsfoto vormt hiervoor de basis. In de leefomgevingsfoto wordt per thema en onderdeel een samenvatting gegeven van het bestaande beleid, de huidige situatie en de trends en ontwikkelingen die zich kunnen voordoen. Elk thema sluit af met een beoordeling, weergegeven in een trendgrafiek. De beoordeling vindt plaats op basis van het beoordelingskader dat is vastgesteld in de NRD. Diverse kansen en risico's zijn geconstateerd. Duurzaam landgebruik en een multifunctionele ruimtelijke inrichting worden bijvoorbeeld gezien als belangrijke kansen om de druk op de ruimte te verminderen. Een belangrijk risico voor Flevoland is de manier waarop wordt omgegaan met stedelijke groei. Er wordt gesignaleerd dat verstedelijking vraagt om een zorgvuldige balans tussen deze stedelijke groei en behoud van het polderlandschap. De leefomgevingsfoto is gedeeld met Provinciale Staten tijdens de bespreking van de scenario's (Beeldvormende sessie RND 16 oktober 2024 15:30:00, Provincie Flevoland).

Advies Lysias sturingsfilosofie

Lysias is in de verkenningsfase gevraagd om een advies uit te brengen over de sturingsfilosofie. Het advies van Lysias betrof de gewenste sturingsfilosofie van de omgevingsvisie en is in de vorm van peilen en toetsen in de Commissie RND (Ruimte, Natuur en Duurzaamheid) besproken (Statencommissie Ruimte, Natuur en Duurzaamheid (RND) 10 juli 2024 15:30:00, Provincie Flevoland). Lysias heeft geadviseerd over onder andere de begrenzing, tijdshorizon en prioritering van beleidsopgaven in de omgevingsvisie. Ze adviseerden:

1. Visie concentreert zich op fysieke leefomgeving, met inbegrip van economische en sociale samenhang, voor zover gerelateerd aan fysieke leefomgeving
2. Bij voorkeur in samenhangende thema's die ook de portefeuilles binnen GS doorsnijden
3. De omgevingsvisie heeft een horizon van enkele decennia (2050), met lange-termijndoelen die richting geven en in de regel indicatief zijn

4. De Provincie neemt verantwoordelijkheid voor ruimtelijke ordening, streeft naar coproductie met andere overheden, maatschappelijke partijen en inwoners en neemt een flexibele (regie)rol afhankelijk van opgave
5. Zet in op formele en informele vormen van participatie
6. Maak afspraken over de samenwerking tussen GS en PS

De reflectie van de Statencommissie op de gewenste mate van sturing is meegenomen in het vervolgproces.

2. Scenariofase (mei 2024 – maart 2025)

In de tweede fase, de scenariofase, werden vier extreme toekomstscenario's voor Flevoland opgeleverd om alle hoeken van het speelveld uit te lichten. Deze toekomstscenario's zijn gebruikt om de gesprekken te voeren over de toekomst van Flevoland met o.a. het bestuur, maatschappelijke partners en inwoners. Het doel van deze scenariostudie was niet om een definitief toekomstbeeld te presenteren, maar om inzicht te bieden in de consequenties van verschillende ontwikkelrichtingen. En door te denken in extremen ook vernieuwende ideeën op te kunnen halen.

Van verkenningen naar scenario's

De voornaamste conclusie uit de verkenningsfase was dat er ruimtelijke afwegingen en keuzes gemaakt moesten worden om de ontwikkeling van Flevoland als volwassen provincie in goede banen te leiden. Deze ruimtelijke afwegingen en keuzes kunnen vanuit diverse belangen en perspectieven gemaakt worden. Daarom zijn er vier scenario's ontwikkelt met ieder eigen keuzes en afwegingen om de Flevolandse opgaven het hoofd te bieden.

De vier scenario's

Om te komen tot de scenario's is eerst een assenkruis ontwikkeld waarlangs de vier scenario's uitgewerkt konden worden. De horizontale as betrof de mate van sturing vanuit de provincie. Aan de linkerkant van het assenkruis nam de provincie een faciliterende rol aan en aan de rechterkant een sturende rol. Op de verticale as werden technologische uitgangspunten tegenover natuurlijke uitgangspunten geplaatst. In samenwerking met interne en externe expertises zijn vervolgens de vier kwadranten in kaartbeelden uitgewerkt.

Op 16 oktober 2024 zijn PS meegenomen in de scenario's. Dit was een beeldvormende ronde met als hoofddoel om PS te informeren over de scenario's die ook als basis dienden voor de externe participatie (Beeldvormende sessie RND 16 oktober 2024 15:30:00, Provincie Flevoland).

Participatie op de scenario’s

In deze fase zijn veel mensen betrokken om mee te denken over de scenario’s en gevraagd hun wensen, angsten en dromen met ons te delen. Hiervoor zijn verschillende participatievormen gebruikt.
Voor het maken en het aanscherpen van de scenario's hebben maatschappelijke partners, ambtenaren van de gemeenten, waterschap en de veiligheidsregio in september 2024 meegedacht over het inhoudelijk invulling van de scenario’s. Vervolgens zijn de definitieve scenario’s verder uitgewerkt en vanaf november 2024 gebruikt voor diverse participatiesessies met een bredere groep waaronder inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Dit is in de basis gedaan doormidden van drie regioateliers in de drie verschillende polders voor inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden. En een strategiesessie voor maatschappelijke partners. Zij hebben hun ideeën en perspectieven ingebracht, die tezamen met de andere input op deze scenariofase gebruikt is bij de verdere uitwerking.

Uit de evaluatie van de eerste participatiesessies bleek dat de deelnemers van het participatietraject tot dan toe tot een vrij homogene groep behoorden en er helaas weinig jonge inwoners deelnamen. Om toch inzicht te krijgen in de belevingswereld van de jongeren is de Jongerenraad Flevoland gevraagd om een advies te schrijven op basis van de scenario's. Daarnaast heeft er een werksessie met jongeren van zowel Aeres als ROC Flevoland plaatsgevonden in het Provinciehuis. De participatie met maatschappelijke organisaties, inwoners, scholieren en ondernemers heeft plaatsgevonden in de periode van november 2024 tot en met maart 2025. Deze resultaten zijn gerapporteerd in diverse participatieverslagen; ‘Participatieverslag Omgevingsvisie fase II’, ‘Advies Jongerenraad omgevingsvisie’ en ‘Participatieverslag Aeres en ROC’. Alle drie de verslagen zijn gedeeld met Provinciale Staten (Statencommissie Ruimte, Natuur en Duurzaamheid (RND) 25 juni 2025 15:30:00, Provincie Flevoland).

Uit alle participatie opbrengsten kunnen we concluderen dat de deelnemers regie en sturing door de provincie belangrijk vinden voor ruimtelijke sturing en voorzieningen. Daarnaast zijn er ook inhoudelijke accenten meegegeven, zoals:

- het behoud van het unieke Flevolandse landschap,
- (duurzame) landbouw blijft onderdeel Flevolandse identiteit,
- stedelijke verdichting biedt meer kansen voor het versterken van de vitaliteit.

Het totaalresultaat van de verschillende participatie-onderdelen heeft, samen met de globale scenariobeoordeling, als input gediend voor het opstellen van de drie perspectieven.

Scenariobeoordeling - Omgevingseffectrapportage

Antea Group heeft voor deze fase een globale scenariobeoordeling uitgevoerd in het groeiend OER. De scenario's zijn beoordeeld aan de hand van het definitieve beoordelingskader. De globale scenariobeoordeling is gedeeld met Provinciale Staten in aanloop op de werksessie van 26 juni '25 (Statencommissie Ruimte, Natuur en Duurzaamheid (RND) 25 juni 2025 15:30:00, Provincie Flevoland).
In deze beoordeling scoorden de twee scenario's gebaseerd op natuurlijk fundament (actief en robuust Flevoland) positiever dan de twee technologische scenario's (innovatief en doelmatig Flevoland). Dit heeft ermee te maken dat het groenblauwe belang in beide natuurlijkere scenario's sterker vertegenwoordigd is en de effecten hierdoor positiever uitpakken. Tegelijkertijd erkenden zij ook belangen uit de technologische twee scenario's, zoals het behoud van agrarische sector en inzet op de woningbouwopgave door verstedelijking. Om deze redenen moeten er volgens hen in de verdere uitwerking naar een voorkeursalternatief aspecten uit alle vier scenario's terugkomen. Deze scenariobeoordeling heeft bijgedragen aan het opstellen van de drie perspectieven.

3. Perspectievenfase (maart 2025- juni 2025)

Deze derde fase was niet voorzien in de oorspronkelijke startnotitie maar was wel nodig als een tussenstap om van extremere scenario's naar een duidelijke samenhangende koers te komen. De perspectieven waren realistischer en gedetailleerder ingestoken dan de scenario's. De perspectieven zijn gebruikt in een werksessie met PS, in een (digitaal) participatietraject en zijn vervolgens beoordeeld in het kader van het OER. De voorkeuren en keuzes die in de fases naar voren kwamen, gaven uitwerking aan het Koersdocument met ruimtelijke keuzes.

Van scenario's naar perspectieven

Om te komen tot perspectieven zijn de globale scenariobeoordeling van de OER en de resultaten van de participatie gebruikt. In het participatietraject was er een duidelijke voorkeur voor de twee sturende scenario's uit het assenkruis (doelmatig en robuust Flevoland). Door de populariteit van de twee sturende scenario's zijn beiden vertaald naar ieder een eigen perspectief; perspectief B 'verbonden regio's' en perspectief C 'robuust lokaal'. De faciliterende scenario's zijn samengevoegd tot één perspectief: perspectief A 'Hub van Nederland'.

Perspectieven

In deze fase zijn drie toekomstperspectieven met ieder een eigen visie en kaartbeeld voor Flevoland in 2050 ontwikkeld. De perspectieven bevatten keuzes in schaal, ruimtelijke inrichting en prioritering. Daarnaast zijn er 7 deelgebieden in de perspectieven onderscheden waarin diverse opgaven samenkomen.

De deelgebieden zijn: Almere, Zeewolde, Larserweg, Lelystad-Dronten, Ketelmeer, Noordoostpolder-west en Noordoostpolder-oost. Per deelgebied zijn drie uitwerkingen gemaakt op basis van de drie perspectieven. Zo ontstond er per deelgebied een keuzemogelijkheid uit drie toekomstperspectieven.

PS hebben met deze 7 deelgebieden ‘gepuzzeld’ met de drie perspectieven tijdens de commissie RND op 25 juni 2025. ((Statencommissie Ruimte, Natuur en Duurzaamheid (RND) 25 juni 2025 15:30:00, Provincie Flevoland). In deze sessie konden de Statenleden in groepjes op diverse deelgebieden hun voorkeur uitspreken. Ook konden zij met ‘ambitiekaartjes’ nog iets extra’s meegeven aan deze gebieden. Aan het einde kwamen de groepjes plenair samen om de volledige puzzel van Flevoland te leggen. De gekozen puzzelstukken, de ambitiekaartjes en de notities van de werksessie zijn meegenomen. Voor elk deelgebied was door de groepjes in ieder geval perspectief B ‘Verbonden regio’s’ gekozen. Bij sommige deelgebieden werd dit aangevuld met perspectief C ‘Robuust lokaal’.

Participatie op de perspectieven

Vervolgens hebben alle inwoners van Flevoland via een digitale versie van de Toekomstpuzzel hun voorkeuren kunnen aangeven.

Voor het digitale participatietraject is een interactieve website ontwikkeld waarop deelnemers hun eigen ideale Flevoland voor het jaar 2050 konden samenstellen, genaamd ‘Toekomstpuzzel Flevoland’. De website was live van 1 september tot 6 oktober 2025. Aan de hand van vijf overkoepelende thema’s kregen deelnemers de mogelijkheid om per onderwerp te kiezen uit één van de drie toekomstperspectieven. De vijf thema’s waren: water en kust, steden, landbouw, platteland, natuur en recreatie. Hier is wederom een participatieverslag van gemaakt. Dit verslag is gedeeld met de deelnemers en met Provinciale Staten (Statencommissie Ruimte, Natuur en Duurzaamheid (RND) 26 november 2025 15:30:00, Provincie Flevoland) in aanloop naar de behandeling van het koersdocument. Perspectief C 'Robuust Lokaal' is bij alle thema's het meest gekozen. Daarnaast wordt aangegeven dat de provincie moet inzetten op uitbreiding wegen- en OV-net, voldoende voorzieningen, diversifiëring woonaanbod, het beschermen van landbouwgrond en natuurnetwerken en het versterken van (hightech) economie. Dit zijn voorkeuren die passen bij perspectief B.

Er was gekozen voor digitale participatie, omdat het een laagdrempelige manier van participeren is en aanvullend op de eerder gehouden sessies in de deelregio's. Het digitaal participeren vraagt weinig tijd van de deelnemers en is voor veel mensen toegankelijk. Het streven was daarbij een inclusievere en representatievere groep van de samenleving te betrekken bij de ontwikkeling van de omgevingsvisie.

Beide hoofddoelen van dit traject zijn bereikt. We hebben van de respondenten op basis van vijf integrale thema's reflectie gekregen op de drie perspectieven. Hoewel het aantal respondenten niet representatief was (105 respondenten), is er een inclusievere en representatievere groep respondenten betrokken bij deze fase van de participatie. De gemeentelijke spreiding, leeftijdsspreiding en geslachtsverdeling van respondenten komt overwegend overeenkomt met de werkelijkheid.

Perspectievenbeoordeling – Omgevingseffectrapportage

Antea Group heeft in deze fase ook de drie perspectieven beschreven en beoordeeld. Per perspectief zijn op thema de kansen, risico's en aandachtspunten in kaart gebracht. De beoordeling van de perspectieven is gedeeld met Provinciale Staten in 'het groeiend OER' in aanloop naar de behandeling van het Koersdocument (Statencommissie Ruimte, Natuur en Duurzaamheid (RND) 26 november 2025 15:30:00, Provincie Flevoland). Antea Group heeft de thema's van het beoordelingskader toegepast op de drie perspectieven. Alle drie de perspectieven scoren op andere thema's positief. Zo scoort perspectief 'hub van Nederland' positief op wonen en economie, maar slecht op thema's zoals natuur en water en bodem. Perspectief 'robuust lokaal' scoorde juist op deze thema's positief.

Op grond van de werksessie met PS, de participatie en de perspectievenbeoordeling geeft het koersdocument uitwerking aan perspectief B waarin ruimtelijke samenhang op regionaal schaalniveau het uitgangspunt voor keuzes is, inclusief gebiedskenmerken van water, natuur en bodem. Daarbij geven we tevens invulling aan de oproep om zorgvuldig om te gaan met water, natuur en bodem vanuit de keuzes voor perspectief C.

4. Koersdocument (juli 2025 – december 2025)

Het doel van deze fase was Provinciale Staten te vragen richting te geven aan de uitwerking van de ontwerp-Omgevingsvisie met een wensbeeld voor Flevoland in 2050 en drie samenhangende strategieën met bijhorende voorliggende keuzes om daar te komen.

Een Koersdocument met keuzes

Tijdens de gehouden bijeenkomsten met Provinciale Staten, het meegroeiende OER en de gehouden participatie kwam een steeds duidelijkere richting naar voren voor de visie van Flevoland. Om deze visie met integrale, samenhangende keuzes te toetsen, is het Koersdocument voorgesteld aan Provinciale Staten. Dit was licht afwijkend van de Startnotitie, waarin we nog uitgingen van het voorleggen van een Keuzedocument met opties die nog niet integraal afgewogen waren.

Het Koersdocument bestond uit een wensbeeld voor Flevoland in 2050 met drie samenhangende strategieën met een pakket aan keuzes. De drie samenhangende strategieën in het Koersdocument zijn: sterke leefregio's, innovatieve economische ecosystemen en robuust polderraamwerk. De drie strategieën zijn gebaseerd op de pijlers van de Strategische Agenda Flevoland (SAF). Hierdoor zijn ze herkenbaar voor de provincie, maar ook voor onze partners en medeoverheden. Om te toetsen of het Koersdocument met bijbehorende keuzes inderdaad de gewenste richting is, is aan Provinciale Staten gevraagd of dit de richting is (de koers) voor de verdere uitwerking van de omgevingsvisie. Dit Koersdocument is dan ook het inhoudelijke kader voor de verdere uitwerking van de visie.

Koersdocument

Het Koersdocument is via een BOB-procedure (Beeldvormend, Oordeelsvormend en Besluitvorming) behandeld door Provinciale Staten. De Statencommissie RND is beeldvormend en oordeelsvormend meegenomen in het Koersdocument en diens bijlagen (Statencommissie Ruimte, Natuur en Duurzaamheid (RND) 26 november 2025 15:30:00, Provincie Flevoland) (Statencommissie Ruimte, Natuur en Duurzaamheid (RND) 03 december 2025 15:30:00, Provincie Flevoland). Op 17 december heeft de besluitvorming van het Koersdocument met Provinciale Staten plaatsgevonden (Provinciale Staten 17 december 2025 15:30:00, Provincie Flevoland).
Dat PS een koersdocument ontvingen in plaats van een keuzedocument was verwarrend voor PS en dat leidde tot het indienen van moties en amendementen. Na inhoudelijke discussie en toezeggingen van het college konden PS zich vinden in het Koersdocument. Het koersdocument is aangenomen met 31 stemmen voor, 8 stemmen tegen en 2 afwezigen. Daarnaast zijn er 19 moties ingediend, waarvan 9 aangenomen. En 9 amendementen ingediend, waarvan geen is aangenomen. Het college heeft drie toezeggingen gedaan:

1) Het college zegt toe Provinciale Staten tijdig te betrekken door middel van "peilen-en-toetsen", in beeld- en oordeelsvorming, over de ontwerp-Omgevingsvisie zodat Provinciale Staten hun inhoudelijke aandachtspunten en richtinggevende overwegingen kunnen meegeven met betrekking tot de ontwerp-Omgevingsvisie; de uitkomsten c.q. bevindingen van het "peilen-en toetsen" vast te leggen in een antwoordnota en aan te geven of deze hebben geleid tot aanpassing van de ontwerp-Omgevingsvisie.

2) Het college zegt toe om bij majeure ontwikkelingen een omgevingseffectrapportage op te stellen waarin het effect op de dorpen en kernen expliciet wordt meegenomen.

3) Het college zegt toe principes voor het uitbreiden van natuur te betrekken in de ontwerp-omgevingsvisie.

Tijdens de behandeling van het Koersdocument is er goed geluisterd naar de beraadslagingen en standpunten van de Staten. In de verwerking is zoveel als mogelijk recht gedaan aan de inbreng van alle partijen, terwijl tegelijkertijd de samenhang en richting van het Koersdocument als kader voor de ontwerp-Omgevingsvisie behouden is gebleven. Bijlage 1 laat zien wat is gedaan met de aangenomen moties en toezeggingen.

Participatie op het Koersdocument

In deze fase hebben meerdere participatiesessies plaatsgevonden met de gemeenten, het waterschap en maatschappelijke organisaties.

Op 30 oktober 2025 heeft er een bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de gemeenten en het waterschap. Deze is ambtelijk voorbereid. In dit overleg konden de bestuurders reageren op het koersdocument.

Tevens heeft er nog een participatiesessie plaatsgevonden met een breed scala aan maatschappelijke organisaties, zoals zorg-, onderwijs- en natuurorganisaties op 3 november ‘25. In groepen zijn aan de hand van de drie strategieën gesprekken met hen gevoerd over de kansen en opgaven per strategie. Deze gesprekken zijn meegenomen in de verdere uitwerking van de Omgevingsvisie.

Aanvullend daarop heeft er nog een aparte verdiepende sessie met het landbouwcollectief en de TBO's (Terrein Beherende Organisaties) plaatsgevonden. Zowel het landbouwcollectief en de TBO's hebben een manifest opgesteld, dat tijdens de verdiepende sessie is besproken tezamen met het Koersdocument. Van o.a. Staatsbosbeheer en NMFF hebben wij aanvullend (kaart)materiaal ontvangen. De uitkomsten hiervan zijn in samenhang afgewogen en meegenomen in de uitwerking van de ontwerp-omgevingsvisie.

Analyses aanvullend op het Koersdocument - Omgevingseffectrapportage

Naar aanleiding van het Koersdocument heeft Antea Group op vijf thema's analyses uitgevoerd. Deze analyses geven inzicht in de ruimtelijke en maatschappelijke gevolgen van bepaalde samenhangede opgaven. De vijf thema’s zijn: wonen, mobiliteit, landelijk gebied, economie en energie. Op basis van de resultaten van de analyses heeft Antea Group hier ook advies op gegeven. Deze analyses zijn onderdeel van ‘het groeiend OER’ en zijn verwerkt in de beoordeling van de ontwerp-Omgevingsvisie.

Deze analyses worden gedeeld met Provinciale Staten tijdens de behandeling van de ontwerp-Omgevingsvisie.

5. Ontwerp-Omgevingsvisie (januari ’26 – nu)

Op het moment van het opstellen van het verantwoordingsdocument bevindt het traject zich in de fase van de ontwerp-Omgevingsvisie. In deze fase is de visie uitgewerkt op basis van de richtinggevende keuzes uit het vastgestelde Koersdocument, dat als kader diende voor de verdere uitwerking, en de aangenomen moties.

Daarnaast is de ontwerp-Omgevingsvisie versterkt en verdiept met de inzichten en opbrengsten uit het gehele participatietraject. Ook de bevindingen uit het Groeiend OER hebben een belangrijke rol gespeeld bij het aanscherpen van de inhoud en het onderbouwen van de keuzes.

Om ervoor te zorgen dat Flevoland in 2050 in balans is, zijn de drie strategieën uit het Koersdocument uitgewerkt. In de ontwerp-Omgevingsvisie is daarnaast een hoofdstuk uitgewerkt over hoe de samenhang van de strategieën aangevuld zijn vanuit thematische perspectieven. De visie is uitgewerkt en aangevuld met provinciale belangen, principes en gebiedsuitwerkingen.

Vervolgproces

De ontwerp-Omgevingsvisie en het OER worden ter besluitvorming voorgelegd aan Provinciale Staten. Wanneer Provinciale Staten instemmen met het ontwerp, wordt deze vrijgegeven voor inspraak. Tijdens deze inspraakperiode van zes weken krijgt iedereen de gelegenheid om een zienswijze in te dienen op de ontwerp-Omgevingsvisie en het OER.

De inzichten uit de zienswijzen kunnen aanleiding geven tot inhoudelijke aanpassingen van de omgevingsvisie. Daarom stellen Gedeputeerde Staten na afloop van de inspraakperiode een reactienota op. In deze nota wordt beschreven hoe de ingediende zienswijzen zijn beoordeeld en op welke manier de ontvangen reacties al dan niet hebben geleid tot wijzigingen in de omgevingsvisie.

Op basis hiervan wordt de definitieve Omgevingsvisie opgesteld, samen met het definitieve verantwoordingsdocument. Beide documenten worden vervolgens opnieuw aan Provinciale Staten aangeboden voor een definitief besluit.

5. Conclusie

Dit verantwoordingsdocument beschrijft de aanleiding, de opdracht van Provinciale Staten en de gefaseerde aanpak van de ontwerp-Omgevingsvisie Flevoland 2050, Blik op de toekomst. In de Startnotitie en het Participatieplan hebben Provinciale Staten inhoudelijke en procesmatige kaders meegegeven voor de uitwerking van de ontwerp-Omgevingsvisie tezamen met het vaststellen van het Koersdocument. In dit verantwoordingsdocument is terug te lezen dat we gewerkt hebben binnen de door Provinciale Staten gegeven kaders. Daarmee is voldaan aan de opdracht van Provinciale Staten.

Een omvangrijk traject als deze vraagt om een zorgvuldige voorbereiding en uitvoering. In de uitvoering is gekozen om veel te werken met kaartmateriaal om scenario's en perspectieven visueel weer te geven en bespreekbaar te maken. De kaartbeelden in de diverse fases van het traject hebben geholpen om de thema's ruimtelijk weer te geven en expliciet te maken.

De samenwerking met gemeenten en waterschap was constructief en de input van maatschappelijke organisaties en belangenorganisaties zeer waardevol. Het abstracte en toekomstgerichte karakter van de Omgevingsvisie maakte het ingewikkeld om inwoners en lokale ondernemers te enthousiasmeren om deel te nemen aan het participatietraject. Door de beperkte deelname van inwoners en lokale ondernemers kunnen er geen representatieve uitspraken gedaan worden op basis van de opbrengsten. Toch is de inbreng verhelderend en kwalitatief goed bruikbaar geweest.

In de totstandkoming van de ontwerp-Omgevingsvisie is het advies van Lysias (2024) op hoofdlijnen overgenomen en verwerkt. In deze ontwerp-Omgevingsvisie zijn duidelijke ruimtelijke keuzes gemaakt over het behoud, beschermen en gebruiken van de fysieke leefomgeving. Daarnaast richt de visie zich primair op de fysieke leefomgeving en neemt het economische en sociale aspecten mee waar deze daaraan raken. De visie is bovendien opgebouwd rond samenhangende thema's die de portefeuilles van bestuurders overstijgen. We hanteren een langetermijnhorizon richting 2050 met indicatieve doelen. Daarbij is zowel formele als informele participatie geborgd en werken we waar mogelijk in coproductie met overheden, maatschappelijke partners en inwoners.

Bijlage 1: Verantwoording moties op het Koersdocument

In december ’25 is het Koersdocument besluitvormend besproken in Provinciale Staten (zie hoofdstuk 4: Koersdocument). Er zijn negen moties aangenomen. Daarnaast zijn er door het College drie toezeggingen gedaan. In de tabel hieronder is verantwoording terug te vinden over hoe de moties en toezeggingen zijn verwerkt in de uitwerking van de ontwerp-Omgevingsvisie. De moties en toezeggingen zijn hier terug te lezen: Provinciale Staten 17 december 2025 15:30:00, Provincie Flevoland.

Verantwoording moties

Motie	Dictum	Motivatie
2	**Behoud en balans in het landelijk gebied** – in de uitwerking van de Omgevingsvisie vast te leggen dat bij ingrepen in het landelijk gebied altijd een balans wordt gezocht tussen maatschappelijke opgaven en het behoud van landschap, identiteit en cultuurhistorie; – bij deze uitwerking inzichtelijk te maken hoe deze balans wordt gewogen en geborgd, onder meer door het benoemen van toetsingscriteria en/of afwegingskaders voor het landelijk gebied.	De visie is in zichzelf het resultaat van een bredere afweging over de verschillende doelen van de provincie. De opeenstapeling van opgaven en ambities tezamen vormen de visie voor 2050 te lezen als afwegingskader. Bij ingrepen in het landelijk gebied worden dus ook afwegingen gemaakt tussen maatschappelijke opgaven en het behoud van landschap, identiteit en cultuurhistorie. Dit is verder uitgewerkt in de ontwerp-Omgevingsvisie.
3	**Behoud en versterking van het IJsselmeergebied** In de uitwerking van de Omgevingsvisie een integraal afwegingskader voor het IJsselmeergebied op te nemen, waarin natuur, waterkwaliteit en (zoet)waterbeschikbaarheid, visserij (inclusief innovatie), recreatie, energie en cultuurhistorie in samenhang worden afgewogen	De visie is in zichzelf het resultaat van een bredere afweging over de verschillende doelen van de provincie. De opeenstapeling van opgaven en ambities tezamen vormen de visie voor 2050 te lezen als afwegingskader. Hierin wordt het IJsselmeergebied meegenomen en ondervangen onder waterveiligheid, waterbeschikbaarheid, visserij, energie en ecologie. Dit is verder uitgewerkt in de ontwerp-Omgevingsvisie.
5	**Vitale samenleving als toetsingskader** Vitale samenleving op te nemen als toetsingscriterium in de uitwerking van de	Het doel van de Omgevingsvisie zijn verbonden en leefbare gemeenschappen waar bewoners actief, betrokken en gezond zijn. We interpreteren “toetsingscriterium” als het uitwerken van principes om

	Omgevingsvisie, naast ruimtelijke, ecologische en economische criteria; 2. Hierbij gebruik te maken van bestaande instrumenten, waaronder de Monitor Brede Welvaart Flevoland en de Sociale agenda, bij besluiten met een substantiële ruimtelijke impact.	deze gewenste ontwikkeling te behalen. Het op peil brengen van het voorzieningenniveau, een toegankelijk buitengebied dat uitnodigt tot beweging en ontmoeting en bereikbaarheid zijn voorbeelden van deze principes en dragen bij aan een sterk en sociaal Flevoland. De bestaande instrumenten, zoals de Sociale Agenda en de Monitor Brede Welvaart, zijn integraal verwerkt en ruimtelijk vertaald in de ontwerp-Omgevingsvisie.
6	**Motie van opdracht - Borging rol PS in vervolgproces Omgevingsvisie** 1. Provinciale Staten tijdig te betrekken door middel van “peilen-en-toetsen” over de ontwerp-Omgevingsvisie zodat Provinciale Staten hun inhoudelijke aandachtspunten en richtinggevende overwegingen kunnen meegeven met betrekking tot de ontwerpOmgevingsvisie; 2. De uitkomsten c.q. bevindingen van het “peilen-en toetsen” vast te leggen in een document en aan te geven of deze hebben geleid tot aanpassing van de ontwerp-Omgevingsvisie 3. De ontwerp-Omgevingsvisie aan Provinciale Staten voor te leggen, zodat Provinciale Staten kunnen besluiten de ontwerp-Omgevingsvisie vrij te geven voor inspraak.	De ontwerp-Omgevingsvisie zal worden behandeld door PS in een volledige BOB-procedure (beeldvormend, oordeelsvormend en besluitvormend). In lijn met de motie besluiten PS op deze manier de ontwerp-Omgevingsvisie vast te stellen en vrij te geven voor inspraak met mogelijke aanpassingen door middel van amendementen. De mogelijkheid om amendementen in te dienen en hierover te besluiten versterkt de kaderstellende rol van PS en zorgt ervoor dat inhoudelijke keuzes expliciet door PS worden afgewogen en vastgelegd. PS beslissen zelf over het vrijgeven van de Ontwerp-Omgevingsvisie voor inspraak. Tegelijkertijd wordt voortgang gehouden in het proces richting vaststelling van de Omgevingsvisie eind 2026. PS zijn hierover geïnformeerd middels een mededeling (13 - Mededeling).
9	**Bescherming en waardering Flevoland Landbouwgronden** Het volgende kader op te nemen in de Omgevingsvisie: Samen met het rijk werken wij aan een afwegingskader voor het (eventueel) onttrekken van landbouwgrond waarin wij centraal zetten dat Flevoland kiest voor een	De visie is in zichzelf het resultaat van een bredere afweging over de verschillende doelen van de provincie. De opeenstapeling van opgaven en ambities tezamen vormen de visie voor 2050 te lezen als afwegingskader. Kaders voor onttrekking van landbouwgronden en de bescherming hiervan zijn opgenomen in de omgevingsvisie en zijn onderdeel van de afweging.

	(maximale) bescherming van de Flevolandse landbouwgronden en het kenmerkende landschappelijk aanzicht daarvan. Bij eventuele functiewijziging van huidige landbouwgronden geldt het uitgangspunt dat: bij wijzigingen die leiden tot het vervallen van landbouwgrond een inhoudelijke motivering wordt verstrekt waarin wordt toegelicht en onderbouwd waarom deze keuze is gemaakt.	
10	**Definitielijst Omgevingsvisie** Om aan de Omgevingsvisie een definitielijst toe te voegen waarin nadere duiding wordt gegeven aan de in het document gebruikte termen.”	Een definitielijst is toegevoegd aan de ontwerp-Omgevingsvisie.
11	**Borging belang Landbouw en visserij** In de uitwerking van de ontwerp-omgevingsvisie naast de betekenis voor bodem- water – en natuursystemen, expliciet de economische betekenis van de Flevolandse landbouw (gronden) en visserij te verwerken	De ontwerp-Omgevingsvisie is uitgewerkt langs het vastgestelde Koersdocument. Eén van drie strategieën in het koersdocument en de ontwerp-Omgevingsvisie is ‘innovatieve economische ecosystemen’. Eén van de economische ecosystemen is agritech. Agritech is een ecosysteem wat wij stimuleren en faciliteren; Een netwerk van technologie, innovatie en economische activiteiten binnen landbouw, tuinbouw, aquacultuur en visserij. Dit ecosysteem combineert traditionele kennis met geavanceerde technologie zoals precisielandbouw, robotisering en data-analyse. Het draagt bij aan de transitie naar een duurzame, klimaatbestendige voedselproductie. Hierbij wordt de economische betekenis van zowel de Flevolandse landbouw als visserij geborgd.
16	**Defensie als motor van de toekomstige innovatieve ecosystemen**	Defensie heeft een prominente plek in de ontwerp-omgevingsvisie. Het is onderdeel van meerdere innovatieve economische ecoystemen, waaronder *smart mobility* en *hightech*. Daarmee is het stevig ingebed in de economische ecosystemen.

	Defensie een prominentere rol te geven bij de innovatieve economische ecosystemen in het koersdocument;	
21	**Afwegingskader ruimtelijke keuzes** 1. vóór het opstellen van de ontwerp-Omgevingsvisie een afwegingskader 'Ruimtelijke keuzes' aan Provinciale Staten voor te leggen, waarin in ieder geval wordt opgenomen: o hoe zaken als water en bodem, landbouwgrond, natuur(flora en fauna), energieinfrastructuur, woningbouw en economische ecosystemen onderling worden gewogen; o welk niveau van landbouwgrond daadwerkelijk als "benodigd areaal voor voedselzekerheid" wordt beschouwd en op basis van welke criteria; o hoe stapeling van claims wordt beoordeeld, inclusief randvoorwaarden voor grootschalige ontwikkelingen (verstedelijking, energie, defensie, bedrijventerreinen); 2. dit afwegingskader als bindend kader voor GS te hanteren bij de uitwerking van de ontwerp-Omgevingsvisie; 3. PS te informeren over de wijze waarop dit kader wordt toegepast in de ontwerp-Omgevingsvisie.	Met het Koersdocument hebben Provinciale Staten de (ruimtelijke) keuzes en koers van de ontwerp-Omgevingsvisie vastgesteld. Langs de lijn van het koersdocument met de aangenomen moties is de omgevingsvisie uitgewerkt. Dit is tevens het bindende kader voor GS bij de uitwerking van de ontwerp-Omgevingsviise. De visie is in zichzelf het resultaat van een bredere afweging over de verschillende doelen van de provincie. De opeenstapeling van opgaven, claims en ambities tezamen vormen de visie voor 2050 te lezen als afwegingskader. Hieronder vallen de genoemde zaken zoals water, bodem, landbouwgrond, natuur (flora en fauna), energieinfrastructuur, woningbouw en economische ecosystemen en deze worden hier onderling gewogen. We zetten in op het behoud en zorgvuldig omgaan met landbouwgrond ten behoeve van voedselzekerheid van noord-west Europa. Dit in het kader van de ligging van Flevoland te midden van zoetwater en op basis van de bodemopbouw (voornamelijk kleigrond). Klimaatverandering (periodes van droogte) die van invloed kunnen zijn op de voedselvoorziening van noord-west Europa en geopolitieke spanning (minder import/export) zien wij als belangrijke criteria voor een zorgvuldige afweging bij onttrekking.

Verantwoording toezeggingen

Nummer	Toezegging	Motivatie
1	Het college zegt toe Provinciale Staten tijdig te betrekken door middel van “peilen-en-toetsen”, in beeld- en oordeelsvorming, over de ontwerp-Omgevingsvisie zodat Provinciale Staten hun inhoudelijke aandachtspunten en richtinggevende overwegingen kunnen meegeven met betrekking tot de ontwerp-Omgevingsvisie; de uitkomsten c.q. bevindingen van het “peilen-en toetsen” vast te leggen in een antwoordnota en aan te geven of deze hebben geleid tot aanpassing van de ontwerp-Omgevingsvisie.	De ontwerp-Omgevingsvisie zal worden behandeld door PS in een volledige BOB-procedure (beeldvormend, oordeelsvormend en besluitvormend). In lijn met de motie besluiten PS op deze manier de ontwerp-Omgevingsvisie vast te stellen en vrij te geven voor inspraak met mogelijke aanpassingen door middel van amendementen. De mogelijkheid om amendementen in te dienen en hierover te besluiten versterkt de kaderstellende rol van PS en zorgt ervoor dat inhoudelijke keuzes expliciet door PS worden afgewogen en vastgelegd. PS beslissen zelf over het vrijgeven van de Ontwerp-Omgevingsvisie voor inspraak. Tegelijkertijd wordt voortgang gehouden in het proces richting vaststelling van de Omgevingsvisie eind 2026. PS zijn hierover geïnformeerd middels een mededeling (13 - Mededeling). Daarnaast zal er verslaglegging plaatsvinden waarin toegelicht wordt of de bevindingen van Provinciale Staten geleid hebben tot aanpassing van de ontwerp-Omgevingsvisie.
2	Het college zegt toe om bij majeure ontwikkelingen een omgevingseffectrapportage op te stellen waarin het effect op de dorpen en kernen expliciet wordt meegenomen.	In Nederland is het verplicht voor ontwikkelingen met een mogelijk grote impact op de ‘fysieke leefomgeving’ een milieueffectrapportage (MER) op te stellen. Bij ontwikkelingen die bredere impact hebben dan enkel op milieuaspecten, wordt gekozen voor een Omgevingseffectrapport (OER). Hieronder vallen ook thema's zoals mobiliteit, wonen en voorzieningen. Bij majeure ontwikkelingen is door GS toegezegd een OER op te stellen. Dit sluit aan bij de verplichte kaders. Bij de verdere uitwerking van het OER voor de Omgevingsvisie zullen effecten op dorpen en kernen expliciet worden meegenomen.

3	Het college zegt toe principes voor het uitbreiden van natuur te betrekken in de ontwerp-omgevingsvisie.	Het koersdocument, dat als kader diende voor de uitwerking van de ontwerp-Omgevingsvisie, gaat juist in op het uitbreiden van ruimte voor natuur in het gehele robuuste polderraamwerk, ook buiten de natuurgebieden. Dit is in de ontwerp-Omgevingsvisie verder uitgewerkt in principes voor goede omstandigheden voor natuurlijke processen en voor verschillende gebiedstypen.